

Co si pamatuje štáhlavský les?

Vzdělávací cíl: Žáci srovnávají různé typy mapování archeologické lokality Javor v lese u obce Štáhlavy, na níž se nachází objekty z doby bronzové a středověku. S pomocí popisu lokality od archeologa jednotlivé nálezy lokalizují a časově je zařazují.

Klíčová slova: společnost v pravěku, středověká společnost, archeologie, porovnáváme prameny, trvání a změna

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ LOKALITY (5 min.)

- Prohlížení leteckého snímku, mapy a stínového modelu laserového skenování pomocí přepínání vrstev.
- Vyučující upozorňuje žáky, že mohou přepínat vrstvy a že všechna zobrazení zachycují stejné místo. Podněcuje je, aby určili prvky, které snímek, mapu a sken propojují.

2 OZNAČOVÁNÍ KLÍČOVÝCH PASÁŽÍ (7 min.)

- Čtení popisu lokality od archeologa F. X. France a označování pasáží, jež se zmiňují o objektech z doby bronzové (zeleně), ze středověku (žlutě) a z Francovy současnosti (červeně).
- Žáci označují v popisu zmínky o objektech, které odkazují na různé časové vrstvy naleziště. Mají k dispozici také faksimile původního textu (v němčině) spolu s Francovým plánkem lokality a kresbou některých nálezů.

3 PŘÍŘAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ (3 min.)

- Žáci přetahují do stínového modelu lokality názvy archeologických nálezů.
- Stínový model z dat leteckého laserového skenování ukazuje terénní nerovnosti v lokalitě včetně míst archeologických nálezů. Na základě předchozí práce by žáci měli být schopni k těmto místům správně přiřadit názvy jednotlivých nálezů. Pokud by měli nějaké pochybnosti, omezený výběr pojmů jim umožní ověřit závěry.

4 POSUZOVÁNÍ MOŽNOSTÍ (5 min.)

Určování časové vrstvy u jednotlivých objektů.

Žáci na základě zjištění z předchozích slidů (především z textu archeologa) určují, z jaké doby jsou jednotlivé části naleziště v lokalitě Javor. Pojem „pohřebiště“ patří k době bronzové. Pojmy „hospodářský les“, „kamenolom“ a „archeologické naleziště“ se vztahují k autorově současnosti. Zbýlé pojmy souvisejí se středověkým osídlením oblasti.

5 ŠKÁLOVÁNÍ KLÍČOVÝCH TVRZENÍ (5 min.)

Žáci se seznamují s dalšími prameny a pomocí škálování tvrzení určují pravděpodobnost jednotlivých výroků.

Žáci mají k dispozici fotografie některých nálezů z lokality Javor a jejich možné rekonstrukce v podobě muzejních exponátů a snímku z videohry. Na základě dosavadních zjištění by měli být schopni určit pravděpodobnost výroků. První a pátý výrok jsou velmi pravděpodobné, druhý nelze ze zdrojů posoudit, třetí spíše nepravděpodobný, čtvrtý velmi nepravděpodobný.

Další možnosti zapojení do výuky:

Štáhlavský les je tzv. polykulturní lokalitou, tedy archeologickým nalezištěm s objekty z různých období. Polykulturní lokalitou může svým způsobem být i obec, v níž žáci žijí (nachází se zde vedle sebe třeba středověký kostel, barokní radnice, sídliště z doby státního socialismu atp.). Vyučující může navázat výkladem o objektech z minulosti, které se v okolí zachovaly do současnosti. Může žáky a žákyně podnítit k úvahám, jaký vztah k těmto objektům měli jejich stavitelé a co dnes znamenají pro nás. Žáci mohou využít zkušenosti, které získali v rámci tohoto cvičení.